

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Варенюк Ангеліна	ПРАВОВИЙ СТАТУС ТУРОПЕРАТОРА ЯК СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	135
Вільчинська Наталія	МЕНЕДЖМЕНТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ЯК ОСНОВА АНТИКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ	137
Водяницька Олена	ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ТА МЕТОДИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	141
Дерев'янкін Сергій	ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРОЦЕСАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	144
Долженков Олександр	РЕПАРАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ	146
Ковінько Марина	ЕКОНОМІЧНА ЖУРНАЛІСТИКА У ВИМІРІ ГАЛУЗЕВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	148
Колісник Вероніка, Харитоновна Аліна	ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	152
Корбут Анастасія	ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	156
Кравчук Світлана	ЛЮДСЬКА ГІДНІСТЬ ЯК ІМПЕРАТИВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ	159
Куріченкова Марія	ЦИФРОВІ НАВИЧКИ ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ІННОВАЦІЙ: ВИКЛИКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ	163
Кухтюк Юлія	ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИМИ ЗАХОДАМИ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	165
Лук'яненко Емма, Кириченко Сергій	ЦИФРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВНОГО РОЗВИТКУ	168
Маковій Віктор	ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФРАУДАТОРНОСТІ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ	170
Манікало Володимир	МІНІМІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ.	174
Миронюк Віра	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТУРОПЕРАТОРІВ ЯК МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	178
Осадчук Матвій	IGAMING-ІНДУСТРІЯ ЯК СЕГМЕНТ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ	180
Петінова Оксана, Карастан Сергій	КОМПЛЕКСНА МОДЕЛЬ ЧИННИКІВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ	184
Повар Павло	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРНИХ БІРЖ	190
Полуяктова Ольга, Шабля Дарина	РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У МАКРОЕКОНОМІЧНІЙ СТАБІЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	194

ефективності управління та зміцнення конкурентоспроможності держави. Його значення особливо зростає в умовах війни та у перспективі післявоєнної відбудови. Реалізація цифрового потенціалу залежатиме від здатності держави забезпечити комплексний підхід до цифрової трансформації: розвитку технологій, людського капіталу та інституційної спроможності.

Література:

1. Міністерство цифрової трансформації України. Стратегія цифрового розвитку України. Київ, 2023. 45 с.
2. Рожкова М. В. Цифрова трансформація економіки України. Економіка та суспільство. 2025. № 6. С. 172–179.
3. Цифровий порядок денний для України. Київ: ГО «ЕАП», 2021. 56 с.
4. Україна переходить на цифрову економіку: що це означає. URL: <https://www.ukrinform.ua>
5. Герасименко О. М. Цифровізація як фактор економічного розвитку. Науковий вісник. 2024. С. 85–90.
6. Коваленко І. П. Проблеми розвитку цифрової економіки в Україні. Економічні науки. 2023. С. 40–45.

Маковій В. П.,

кандидат юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін інституту права та безпеки,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФРАУДАТОРНОСТІ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Аналіз положень чинного законодавства свідчить про використання поняття фраздаторних правочинів у положеннях спеціальних нормативних актів та сутності таких в загальних приписах ЦК України. Так, Кодекс України з процедур банкрутства оперує поняттям фраздаторних правочинів поряд з правочинами, які можуть бути визнані недійсними згідно ст. 42 даного нормативно-правового акта, у випадку визначення заінтересованої особи стосовно боржника (ст. 1) та застосування проміжного фінансування (ст. 33⁹). У буквальному викладенні нормативних приписів мова йде про зв'язок обох видів

правочинів через сполучник «чи» у контексті змісту ст. 33⁹, що свідчить про поєднання однорідних членів речення, де допускається наявність лише одного, а також використання сполучника «або» для їх логічного поєднання згідно ст. 1, де маємо тлумачення розділового значення (використовується одне із наведених понять за аналогією з «чи») або пояснювального значення (уточнення – «тобто», «іншими словами»). Тобто, якщо ст. 1 Кодексу України з процедур банкрутства допускає ототожнення фразаторних правочинів із правочинами, визначеними ст. 42, то вже ст. 33⁹ їх розмежує, надаючи можливість правозастосувачеві використати тільки один із них. Більше того, ст. 1 розглянутого законодавчого акта прямо вказує на сторону фразаторного правочину, вчиненого боржником, або правочину, який згідно ст. 42 визнано недійсним. Тобто за таких умов фразаторний правочин у наведеному предикаті у певній мірі протиставляється визначеним у ст. 42 правочинам, які визнаються недійсними за рішенням суду.

Таке унормування сутності правочинів в межах процедур банкрутства, які може вчинити боржник на шкоду інтересам кредитора, не слугує основній засаді права – правовій визначеності, що обґрунтовує потребу внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства з метою уникнення неоднозначного тлумачення прокоментованих нормативних приписів в цій частині.

Закон України «Про виконавче провадження» у ч. 4 ст. 9 містить перелік правочинів, які за ознаками цілком узгоджуються з сутністю фразаторних правочинів, де визначені такі риси: стосуються майна боржника, внаслідок вчинення унеможливають задоволення вимог кредитора; були вчинені після відкриття провадження у справі про банкрутство або протягом трьох років, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство.

Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» у ст. 38 посеред заходів щодо забезпечення збереження активів банку, запобігання втрати майна та збитків банку містить правову конструкцію визнання нікчемними правочинів, вчинених банком, в якому здійснюється тимчасова адміністрація та/або процедура ліквідації, яким притаманні такі риси: майновий характер; має негативні наслідки для платоспроможності банку; порушують іншим чином права та інтереси банку. Тобто, фактично за таких умов мова йде про ознаки фразаторного правочину. Притому, що у розрізі даного закону наявне пов'язування унеможливлення задоволення вимог кредитора та одночасно порушення прав як боржника, так і кредитора, що цілком корелює із наведеними вище положеннями Кодексу України з процедур банкрутства на відміну від проаналізованих норм Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Викладене стало передумовою до висновку, що фrawdаторність в українському законодавстві притаманна лише окремим видам справ, на прикладі банківської сфери та виконавчого провадження [1, с. 239]. Такий висновок зроблений був до внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства у 2024 році з метою приведення його у відповідність до вимог Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 (далі – Директива). У положеннях п. 30 та п. 67 Директиви прямо зазначається на потребі визначення національним законодавством про неплатоспроможність та банкрутство норм, які б попереджували зловживання боржниками своїми правами на шкоду кредиторам в межах відповідних процедур банкрутства з використанням конструкції фrawdаторного правочину в ділових взаєминах. Однак, такий висновок теж є суперечливим, оскільки ст. 42 Кодексу України з процедур банкрутства, яка з погляду на викладене вище містить ознаки фrawdаторності, у зв'язку з цим не зазнала змін.

На противагу до викладеної точки зору звернена увага на більш широкому застосуванні фrawdаторності як правового інструменту протидії недобросовісності поведінки боржника та зловживання його своїм правом у контексті змісту тлумачень Верховного Суду щодо використання наведеної конструкції у судовій практиці з огляду на зміст п. 6 ст. 13 та ст. 13 ЦК України. Саме цей аналіз позиції вищої судової інстанції надав можливість виокремити такі риси фrawdаторного оплатного правочину, тобто такого який заподіює шкоду кредиторів: момент вчинення правочину; особливості правового статусу контрагента боржника; ціна позбавлена економічної доцільності; наявні вади в оплаті визначеної ціни [2, с. 21].

Останній підхід до розуміння законодавчого відтворення фrawdаторності в межах українського правового поля цілком підтриманий В. Кратом, який пропонує в межах позаконкурсного оспорювання фrawdаторного правочину розглядати конструкції цивільного законодавства, які надають можливість боржнику (кредиторів за іншим зобов'язанням) застосувати прощення боргу в якості обставини, яка завдає шкоди кредиторів за основним зобов'язанням (ст. 605 ЦК України) [3].

При цьому в межах чинного цивільного законодавства позиція Верховного Суду щодо фrawdаторності у змісті правочину ґрунтується на застосуванні загальних приписів ЦК України (п. 6 ст. 3 та ч. 3 ст. 13), де перша конструкція полягає у реалізації справедливості, добросовісності та розумності у поведінці сторін правочину, а друга – недопущені дій учасника цивільних правовідносин, які вчиняються з наміром завдати шкоди іншій особі та зловживання правом в інших формах [4].

Фактичні обставини фродакторного правочину в межах ст. 203 ЦК України можуть охоплюватись змістом ч. 1 (зміст правочину суперечить положенням чинного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам) або ч. 5 (правочин не спрямований на реальне настання правових наслідків, що ним обумовлені).

Необхідно відзначити можливість застосування саме ч. 3 ст. 228 ЦК України, яка містить накопичення юридичного складу вже іншого роду у співставленні з ч. ч. 1, 2 цієї статті, як наслідок визнання фродакторного правочину недійсним за рішенням суду саме у зв'язку з його невідповідністю моральним засадам суспільства. Дійсно, коректніше ч. ч. 1 та 2 ст. 228 ЦК України застосувати як спеціальні норми для віднесення фродакторних правочинів до числа недійсних у випадку наявності обставин, передбачених ст. 38 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Щодо ч. 3 ст. 228 ЦК України, то варто її використовувати як спеціальну у поєднанні із порушеннями відповідними фродакторними правочинами загальних положень цивільного законодавства (п. 6 ст. 3 та ч. 3 ст. 13 ЦК України). Такий підхід цілком релевантний сутності наведених цивільно-правових норм, де перш за все мова йде про не узгодження фродакторного правочину із моральними засадами суспільства з огляду на сутність останніх в межах колишнього законодавства у сфері захисту суспільної моралі як системи етичних норм, правил поведінки, що склалися у суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про добро, честь, гідність, громадський обов'язок, совість, справедливість (ст. 1 Закону України «Про захист суспільної моралі»).

Кваліфікація фродакторного правочину у співвідношенні із фіктивним згідно ст. 234 ЦК України здійснюється у контексті їх ототожнення або чіткого розмежування за відповідними ознаками [5, с. 56]. Необхідно погодитись, що з огляду на ознаки фродакторного та фіктивного правочинів все ж таки ми маємо дві різні підмножини недійсних правочинів, які іноді можуть перетинатись утворюючи фродакторні правочини, яким притаманні ознаки фіктивності, що підтверджене наведеною судовою практикою

Окремої уваги у судовій практиці та наукових працях [6, с. 85] приділяється питанню прояву ознак удаваних правочинів у змісті фродакторності, з чим можна в певній мірі погодитись як допущення окремих випадків.

Викладені міркування свідчать про сприйняття фродакторності вітчизняним цивільним правом з позиції загальних та спеціальних положень, які не у повній мірі забезпечують реалізацію принципу юридичної визначеності, що

слугує передумовою до розробки та впровадження відповідних законодавчих новел у цій сфері.

Література:

1. Надієнко О.І. Фраудаторні правочини у цивільному праві України: переваги та недоліки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 237-239.
2. Бондарєва Н., Васирина Н. Конструкція фраудаторного правочину в судовій та нотаріальній практиці: окремі аспекти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2022. № 5(124). С. 18-24.
3. Крат В. Вступ до фраудаторності правочину. *Веб-сайт: Верховний Суд*. URL: <https://surl.lu/xgmfqu>.
4. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 04 лютого 2026 року у справі № 910/6654/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/134266626>.
5. Самох М.Ю. Фраудаторні та фіктивні правочини: порівняльно-правовий аспект. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. № 4. С. 51-56.
6. Гофельд Г.С. Відмежування фраудаторного правочину від фіктивного та удаваного правочинів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2024. Випуск 86: частина 2. С. 82–86.

Манікало В. Ф.,

аспірант

Державна навчально-наукова установа

«Академія фінансового управління»

м. Київ, Україна

МІНІМІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Актуальність вивчення впливу фіскальних ризиків на економічну безпеку України обумовлена комплексністю та масштабністю загроз, які вони створюють для стабільності держави в умовах військової агресії. Сучасна військово-економічна турбулентність призводить до непередбачуваних змін у фінансових результатах країни, що вимагає застосування ефективних стратегій оцінки та оперативних дій щодо зниження ризиків. Фіскальні ризики, як чинники, що

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції